

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § i och bilagan till lagen om tobaksaccis

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 november 2011 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § i och bilagan till lagen om tobaksaccis (RP 94/2011 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

- regeringsråd Ismo Tuominen, social- och hälsovårdsministeriet
- brottsbekämpningschef Esko Hirvonen, Tullstyrelsen
- verkställande direktör Osmo Laine, Dagligvaruhandeln r.f.
- direktör Mikael von Rabenau, Philip Morris Finland Oy.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Institutet för hälsa och välfärd
- British American Tobacco in Finland Oy
- Imperial Tobacco Finland Oy.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finanssekreterare Veli Auvinen, finansministeriet

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt propositionsmotiven är syftet med höjningen av punktskatten på tobaksprodukter i linje med regeringsprogrammet, som på hälsovårdspolitiska och statsfinansiella grunder ställer som mål att skärpa denna skatt. Med skatte-skärpningen strävar regeringen efter att höja priset på tobaksvaror för att motverka skadliga hälsoeffekter samtidigt som effekten av resandeinförsel och svartförsäljning beaktas.

Det konsumeras årligen ungefär 5 miljarder cigaretter i Finland. I praktiken röker ca en miljon finländare dagligen. Skattehöjningarna 2009

och 2010 har inneburit en ökad punktskatteavkastning utan att resandeinförseln har ökat. Resandeinförseln anses ha ökat med ca 3 procent 2009 men har sjunkit igen med 19 procent 2010. Resandeinförseln har starkt påverkats av kravet från 2009 på varningspåskrifter på finska och svenska även på privat införda tobaksprodukter. Uppgifter om tullbeslag visar att den olagliga införseln minskat med en tredjedel från 2006 till 2010. I fjol beslagtogs tullen ca 10 miljoner olagligt införda cigaretter. Också i propositionen sägs det att det inte finns några tecken på att den yrkesmässiga olagliga införseln kommer att öka.

Skattehöjningarna gäller, i linje med regeringsprogrammet, i första hand punktskatten per enhet för tobaksprodukter. Med en sådan inriktning av skatten stiger billiga tobaksprodukter procentuellt sett något mer i pris än dyrare produkter. Enligt motiveringen kan man på detta sätt motverka priskonkurrens och förhindra att konsumenterna övergår till billigare produkter.

Utskottet finner det lämpligt att priset på cigaretter i cent räknat stiger lika mycket som på rulltobak. En kraftigare höjning av punktskatten på rulltobak uppmuntrar inte en övergång till dessa billigare och skadligare produkter. Undersökningar visar att en ökning med tio procent på cigaretternas realpris på lång sikt skulle minska konsumtionen med 3,5—4,5 procent och en motsvarande ökning av priset på rulltobak leda till en konsumtionsnedgång på ungefär 5 procent (Institutet för hälsa och välfärd 2011).

Den höjda skatten på tobaksprodukter främjar det långsiktiga målet med tobakslagen, dvs. att helt få slut på bruket av tobaksprodukter. Ett sätt att nå målet är att satsa på att unga människor aldrig ens ska börja röka och att stötta rökare som försöker sluta. Enligt utredning till ut-

skottet har den relativt större höjningen av skatten på rulltobak just en sådan effekt eftersom i synnerhet ungdomar berörs. Rulltobak har blivit en allt populärare produkt bland unga människor samtidigt som rökningen i de lägre åldersgrupperna har minskat.

Enligt social- och hälsovårdsutskottets uppfattning är de föreslagna skattehöjningarna motiverade och utskottet menar att det på hälsopolitiska grunder finns skäl att fortsätta på samma linje. Samtidigt måste man följa hur höjningarna inverkar på resandeförseln och svartimporten. Utskottet anser att konsekvenserna för folkhälsan av eventuella strukturella ändringar i beskattningen måste utvärderas noggrant. Vidare anser utskottet att större satsningar måste göras på tobaksavvänjning som ett komplement till skattehöjningar.

Ställningstagande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 15 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Laila Koskela /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml

Hanna Mäntylä /saf
Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst
ers. Elsi Katainen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.